

27.8.2015

Asianumero 2015-00472
Viite Ulkoministeriön lausuntopyyntö HEL7M0598-17
Asia Euroopan neuvoston luonnos suuntaviivoiksi ihmisoikeuksien suojelusta ja edistämisestä kulttuurisesti monimuotoisissa yhteiskunnissa

Kirkkohallitus suhtautuu myönteisesti luonnokseen Euroopan neuvoston suuntaviivoiksi ihmisoikeuksien suojelusta ja edistämisestä kulttuurisesti monimuotoisissa yhteiskunnissa. On tärkeää ja tarpeellista edistää eurooppalaisten ihmisoikeusstandardien täytäntöönpanoa paikallistasolla.

Kirkkohallitus yhtyy näkemykseen uskontojen suuntaviivojen moninaisuudesta demokraattisen yhteiskunnan rikkautena ja vahvuutena sekä uskontojen roolin korostamiseen rakentavana ja koheesiota edistävänä yhteiskunnallisena voimavarana.

Suuntaviivojen lähtökohtana tulee olla positiivinen uskonnonvapaus, eli vapaus oman uskonnon harjoittamiseen sekä yksin että yhdessä muiden kanssa, ja vapaus oman uskonnollisen tai muun vakaumuksellisen kannan ilmaisemiseen.

Kirkkohallitus esittää suuntaviivojen perusoikeuksia koskevan luvun II. 4. kohdan poistamista. Kohdan mukaan moniuskonnollisissa demokraattisissa yhteiskunnissa tulisi voida tarvittaessa rajoittaa uskonnonvapautta eri ryhmien intressien yhteensovittamiseksi ja jokaisen uskonnon- ja omantunnon vapauden sekä myös uskonnottomien oikeuksien kunnioittamiseksi. Uskonnonvapauden rajoittamiseen tulee aina suhtautua varauksellisesti, jotta esimerkiksi uskonnollisten vähemmistöjen uskonnonvapautta ei rajoiteta kansallisen yhtenäisyyden nimissä. Po. kohta saattaa myös rajoittaa uskontojen asemaa ja oikeutta näkyä ja toimia julkisessa tilassa, mikäli vedotaan negatiivisiin uskonnonvapauden tulkintoihin. Kohdan poistaminen on perusteltua, sillä mahdolliset uskonnonvapauden väärinkäytökset voidaan demokraattisissa yhteiskunnissa estää muun lainsäädännön avulla kajoamatta uskonnonvapauden periaatteeseen sinänsä.

Kohdassa VII. 40. viitataan kasvatuksen tärkeyteen dialogin ja keskinäisen ymmärtämisen takaamiseksi. Erityisesti mainitaan ihmisoikeuskasvatus, mutta uskonnonopetuksen tai uskontojen ja ei-uskonnollisten katsomusten tuntemisen merkityistä osana monikulttuurisuuskasvatusta ei mainita. Kirkkohallitus esittää, että maininta uskontokasvatuksesta ja uskontojen tiedollisesta tuntemisesta lisätään po. kohtaan, esimerkiksi lisäämällä sanat [including human rights education and training, *with special focus on the religious dimension of intercultural education, as a key to dialogue and mutual understanding*]. Lisäys olisi linjassa Euroopan neuvoston toiminnan kanssa, jonka puitteissa on korostettu uskontokasvatuksen merkitystä ja uskonnollisen ulottuvuuden tärkeyttä osana kulttuurienvälistä kasvatusta ja vuoropuhelua.

Lisäksi kirkkohallitus korostaa, että ihmisoikeuskasvatus ja tiedon jakaminen yhteiskunnan erilaisista kulttuurisista ja uskonnollisista yhteisöistä ei automaattisesti edistä yhteiskuntaan integroitumista. Moninaisuus saattaa sisältää myös ristiriitoja ja konflikteja aiheuttavia aiheita, joiden yhteensovittamista ja käsittelemistä varten tulee olla välineitä kaikilla yhteiskunnan tasoilla. Sosiaalinen koheesio edellyttää tehokasta sovittelukäytäntöä.

Kirkoilla ja muilla uskonnollisilla yhdyskunnilla on asiantuntemusta ja kokemusta uskonnon-vapauteen ja muihin ihmisoikeuksiin liittyvissä kysymyksissä. Sen vuoksi niillä voi olla tärkeä rooli esitettyjen suuntaviivojen implementoinnissa.

Kansliapäällikkö

Jukka Keskitalo

Vs. kirkkoneuvos

Kari Kopperi